СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ“ – СВИЩОВ

СЪЮЗ НА УЧЕНИТЕ В БЪЛГАРИЯ – КЛОН СВИЩОВ

НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКА
КОНФЕРЕНЦИЯ

ИКОНОМИКАТА НА БЪЛГАРИЯ – 30 ГОДИНИ СЛЕД НАЧАЛОТО НА ПРОМЕНИТЕ

Свищов, 22 ноември 2019 г.

Сборник с доклади

Конференцията е посветена на 75 години от създаването на Съюза на учените в България

Академично издателство „Ценов“
Свищов
2020

ПРОГРАМЕН КОМИТЕТ

Доц. д-р Иван Марчевски – Ректор на СА „Д. А. Ценов“ - Свищов
Проф. д.б.н. Диана Петкова – Председател на Съюза на учените в България
Доц. д-р Тодор Кръстевич – Зам. ректор „Научноизследователска и проектна дейност“ на СА „Д. А. Ценов“
Доц. д-р Красимира Славева – Председател СУБ – клон Свищов

ОРГАНИЗАЦИОНЕН КОМИТЕТ

Проф. д-р Атанас Атанасов
Доц. д-р Христо Сирашки
Доц. д-р Пепа Стойкова
Гл. ас. д-р Зоя Иванова
Гл. ас. д-р Любка Илиева

РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ

Председател:
Проф. д-р Атанас Атанасов
Членове:
Проф. д-р Поля Ангелова
Проф. д-р Маргарита Богданова
Доц. д-р Красимира Славева
Доц. д-р Христо Сирашки

НАУЧНИ СЕКРЕТАРИ
Гл. ас. д-р Зоя Иванова
Гл. ас. д-р Любка Илиева

Публикуваните материали са рецензирани. Авторите носят отговорност за съдържанието на материалите, изразените мнения, използваните данни, цитираните източници и езиковото оформление на текстовете.

ISBN 978-954-23-1815-6

СЪДЪРЖАНИЕ

ИКОНОМИКС, ФИНАНСИ, ЗАСТРАХОВАНЕ, СОЦИАЛНО ДЕЛО

Напълно автоматизирания луксозен комунизъм – опит за подмяна на идеологията с технология
Проф. д.н. Борислав Борисов, докт. Дмитрий Лем 7

Бюджетно осигуряване на националната сигурност – състояние и тенденции за периода 2010 – 2019 г.
Проф. д-р Андрей Захариев, ас. д-р Стефан Станимиров, докт. Русалин Русалинов.....18

За информационното общество в България – 30 години след началото на промените
Проф. д-р Йордан Василев 27

Човешките ресурси в здравеопазването (2009-2019 г.)
Доц. д-р Анастасия Марчева, гл. ас. Милена Владимирова.....35

Реформата в българското данъчно облагане и икономиката в сянка
Доц. д-р Валентин Милинов 43

Надзор върху застрахователната дейност в България в контекста на защитата на интересите на застрахованите
Доц. д-р Венцислав Василев 51

Българската икономика преди и след 30 години: източници на растежа
Доц. д-р Вера Пиримова 58

Глобализацията на съвременната икономика и мястото на България в нея
Доц. д-р Людмил Несторов 67

Осигурително-технически аспекти на взаимовръзката „вход – изход“ през призмата на адекватността и еквивалентността на пенсионноосигурителната система в България
Доц. д-р Пламен Йорданов, докт. Жанета Ангелова 76

Застраховането като възможност за осигуряване на допълнителен доход на хората в надработоспособна възраст
Доц. д-р Румен Ерусалимов 84

Конвергенция на финанси и застраховане в България –
проявления, тенденции, възможности
Доц. д-р Стоян Проданов.....93

Анализ на показателите за капиталова адекватност на банките
в България през периода 2007 – 2018 г.
Гл. ас. д-р Аглика Кънева 102

Еволюция на държавния надзор върху застрахователната
дейност в България
Гл. ас. д-р Анелия Панева 113

30 години пазарна икономика в България: ефекти върху заетостта
Гл. ас. д-р Елка Сярова.....121

Оценка състоянието на задлъжнялостта в подсектор
„Местно самоуправление“
Гл. ас. д-р Петко Ангелов, докт. Силвия Заркова.....129

Развитие и усъвършенстване на институционалната структура
на пазара на труда в България
Гл. ас. д-р Таня Илиева 137

Пъзел с изменчивостта – методология за тестване на БФБ
Гл. ас. д-р Цвета н Павлов 144

Осигуряване в Универсален пенсионен фонд – състояние
и възможности
Ас. д-р Йордан Йорданов.....153

Инвестирането във ВЕЦ като важен възобновяем енергиен източник
в България
Ас. д-р Стефан Станимиров, докт. Мирослав Костадинов.....161

Мястото на преките чуждестранни инвестиции
в българската икономика
Ас. Елица Петкова.....168

Парите – начален и краен стимулатор и ограничител на банковото
външнотърговско посредничество (Финансово-правни аспекти)
Ас. Игнат Папазов 177

Стрес тестовете на българската банкова система в контекста
на регулаторните изисквания на Базел III
Докт. Беатрис Любенова 184

Инвестиционните банки и ипотечните облигации
Докт. Борислав Киров 196

Презастраховането като инструмент за управление на риска
Докт. Вахан Бохосян 205

Отражение на петролните ценови шокове върху световната
икономика
Докт. Даниел Тунчев 211

Българският модел на системата „бонус-малус" и поредното
предизвикателство пред застрахователните компании
Докт. Михаела Монова 220

Проблеми и предизвикателства пред холдинговите дружества
в България
Докт. Теодора Цветкова 228

СЧЕТОВОДСТВО, КОНТРОЛ, АНАЛИЗ, СТАТИСТИКА

Същност и възможности за счетоводно отчитане
на специализираните пенсионни резерви в пенсионноосигурителните
дружества
Проф. д-р Атанас Атанасов 239

Съвременната агростатистика в България – началото
Проф. д-р Поля Ангелова 247

Стандартизация на счетоводството в предприятията от публичния
сектор в Република България
Доц. д-р Венцислав Вечев 255

Значими изменения в счетоводството в резултат на настъпилите
социално-икономически промени през последните 30 години
Доц. д-р Галина Чиприянова 261

Структурните промени в българската икономика и влиянието им
върху външната търговия и икономическия растеж
Доц. д-р Красимира Славева 270

Първи период в развитието на статистическия анализ
на „Отдалечени наблюдения“ ("OUTLIERS")
Доц. д-р Любомир Иванов **281**

Оценка на достъпа до интернет в дейността на предприятията
Доц. д-р Маргарита Шопова **288**

Стопански счетоводен анализ на ефективността и финансовата
стабилност на предприятието
Доц. д-р Марко Тимчев **296**

Правни аспекти на трансферното ценообразуване при данъчно
облагане в Р България
Доц. д-р Пенко Димитров **305**

Дуално или триално обучение по контролни дисциплини във висшето
образование – проблеми и предимства
Доц. д-р Пепа Стойкова **313**

Сравнителен анализ на финансирането на висшето образование
в страните от Европейския съюз
Доц. д-р Пламен Петков **324**

Предизвикателства пред одиторите в контекста на разширеното
докладване
Доц. д-р Силвия Костова **333**

Оценката на риска при извадковото изучаване в одита
Доц. д-р Стела Касабова **341**

Развитие на контрола върху акцизите през последните 30 години
Гл. ас. д-р Жельо Желев **347**

Мрежов модел за пътуване в България с БДЖ при планиране
на маршрут за пътуване с прикачване
Гл. ас. д-р Миглена Иванова **355**

Счетоводната професия в перспектива – умения и компетенции
Гл. ас. д-р Радосвета Кръстева-Христова **364**

Оценка на икономическото сближаване между областите в България
Гл. ас. д-р Тихомир Върбанов **371**

Проблеми при прилагането на разширения критерий на Дики-Фулър
Ас. д-р Евгени Овчинников 379

МЕНИДЖМЪНТ, МАРКЕТИНГ, МЕЖДУНАРОДНИ ОТНОШЕНИЯ ПЛАНИРАНЕ, ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ

Comparative Analysis of the Competitiveness of the Balkan Countries
Prof., PhD Lyubcho Varamezov.....387

Lean Management във висшето образование
Проф. д-р Маргарита Богданова 394

Стратегическият маркетингов мениджмънт – перспектива
за развитие на туристическите бизнес организации в България
Доц. д-р Ваня Григорова 403

Приложение на Big Data анализа за защита на информацията
Доц. д-р Веселин Попов, доц. д-р Петя Емилова 411

Проблемът с текучеството на персонала в българските предприятия
Доц. д-р Галина Захариева, докт. Дритон Сюлча.....419

Управление на преживяванията на персонала – фактор
за организационно развитие
Доц. д-р Ирена Емилова, гл. ас. д-р Милен Динков.....427

Подобряване на отрасловата свързаност чрез изграждане
на железопътния участък по коридор № 9
Доц. д-р Камен Петров, докт. Радослав Костев 436

Потенциал на индустриалния интернет за нещата за подобряване
на производствените процеси
Доц. д-р Наталия Маринова 445

Професионалното обучение и особености на системата
за професионално образование и обучение
Доц. д-р Христо Сирашки 453

Повишаване качеството на обслужване на клиенти чрез въвеждане
на нови технологии в търговията
Гл. ас. д-р Венцислава Минкова.....465

Предимства на гъвкавото управление на проекти и въздействието върху проектния риск
Гл. ас. д-р Евелина Парашкевова.....473

Социално-икономически промени - управленски аспекти
Гл. ас. д-р Елена Йорданова 481

Приложение на web 2.0 технологиите за споделяне на научни изследвания, ресурси и резултати
Гл. ас. д-р Кремена Маринова-Костова.....487

Съвременни предизвикателства пред управлението на регионалното развитие в Република България
Гл. ас. д-р Методи Иванов.....495

Маркетингови комуникации на българския бизнес в дигитална среда
Гл. ас. д-р Мирослава Ценкова 502

Местното самоуправление в България – някои основни постановки
Гл. ас. д-р Юлиян Господинов 510

Степен на интегрираност на приоритетите за интелигентна специализация в плановите документи
Ас. д-р Мариела Стоянова 518

Концепция за многостепенно управление: възникване, развитие, перспективи
Докт. Димитрина Проданова.....524

Развитие на електронната търговия в България през последните 30 години
Докт. Михаела Маркова.....533

ИКОНОМИКА НА ОТРАСЛИТЕ

Устойчивост в развитието на туризма в националната бизнес среда
Проф. д.ик.н. Таня Горчева 543

Българската индустрия – тридесет години по-късно
Проф. д-р Анета Денева.....551

Подпомагане на доходите на производителите от аграрния сектор
Доц. д-р Виолета Блажева 560

Съвременни измерения на управлението на талантите
Доц. д-р Искра Пантелеева 566

Значение на инфраструктурните коридори за регионалното икономическо развитие на България
Доц. д-р Камен Петров 574

Изследване на възможностите за развитие на туристическа дестинация „Свищов“
Доц. д-р Любка Илиева 583

Градско земеделие – алтернатива или необходимост
Доц. д-р Марина Николова 592

Теоретико-приложни аспекти на мърчандайзинга в българската търговска практика
Доц. д-р Петранка Мидова 603

Туристическите агенти, резервационните услуги на туроператорите и свързаните с тях дейности в България 30 години след началото на промените
Доц. д-р Петя Иванова 611

Изследване необходимостта от придобиване на търговски умения по женско предприемачество
Доц. д-р Светослав Илийчовски, доц. д-р Теодора Филипова 618

Бизнес среда и предприемаческа дейност на българските пивоварни предприятия
Доц. д-р Сергей Найденов 626

Атрибутивно анализиране на асортиментното разнообразие в точките на продажби
Доц. д-р Симеонка Петрова 634

Периодът на прехода – 30 години растеж на регионалните дисбаланси
Доц. д-р Тихомир Личев 642

Социална работа и социално предприемачество
Гл. ас. д-р Ваня Ганева 652

Анализ на сезонността в търговията
Гл. ас. д-р Венцислав Перков 660

Разкриване на нефинансова информация от големите български държавни предприятия
Гл. ас. д-р Емил Николов 667

Подходи за управление на риска в търговските предприятия
Гл. ас. д-р Зоя Иванова 676

Проблеми и предизвикателства пред развитието на туризма в България
Гл. ас. д-р Любомира Тодорова 684

Развитие на туристическа дестинация България като част от интернационалния туристически пазар
Гл. ас. д-р Павлин Павлов 690

Анализ на предприемаческите нагласи в България
Ас. д-р Ивайло Костов 698

Устойчиво развитие на българската индустрия
Докт. Айтен Сабри 706

Значение на пътната инфраструктура като фактор за подобряване състоянието на горскостопанските предприятия
Докт. Руслан Коларов 714

Анализ на възможни решения за преодоляване на височинните ограничения и ограниченията в газенето през канала море-езеро за по-големи плавателни съдове създавани от Аспарухов мост
Инж. Дойчин Ников, Красимира Вангелова 722

НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКА КОНФЕРЕНЦИЯ

ИКОНОМИКАТА НА БЪЛГАРИЯ – 30 ГОДИНИ СЛЕД НАЧАЛОТО НА ПРОМЕНИТЕ

Свищов, 22 ноември 2019 г.

Сборник с доклади

Конференцията е посветена на 75 години от създаването на Съюза на учените в България

ISBN 978-954-23-1815-6

Издателство и печат: Академично издателство „Ценов”
Свищов, ул. Градево № 24

740

30 ГОДИНИ ПАЗАРНА ИКОНОМИКА В БЪЛГАРИЯ – ЕФЕКТИ ВЪРХУ ЗАЕТОСТТА

Гл. ас. д-р Елка Сярова
Катедра „Политическа икономия", УНСС
e_pirimova@yahoo.com

Резюме: *Изминалите 30 години в световен мащаб са време на бързо развитие на множество процеси като интеграция, регионализация, глобализация, както и на стремително развитие и почти мигновено включване на новите информационно-комуникационни технологии на всички нива в обществото и икономиката. Това оказва влияние върху развитието на страната ни, води до промени в икономиката и дава отражение върху заетостта в България.*

Целта на доклада е да изследва динамиката на заетостта в периода 1991 – 2019 г. и с помощта на емпиричния анализ да се изведат основните насоки за развитие на пазара на труда.

Ключови думи*: заетост, пазар на труда.*

JEL*: J01, J21.*

30 YEARS MARKET ECONOMY IN BULGARIA - EFFECTS ON EMPLOYMENT

Chief Assist. Elka Syarova, PhD,
Department of Political Economy, UNWE, e_pirimova@yahoo.com

Abstract: *The past 30 years have been a time of rapid development of many processes such as integration, regionalization, globalization and a instant application of the new information and communication technologies in society and economy. This has an impact on the development of our country, leads to changes in the economy and has an impact on employment in Bulgaria.*

The purpose of the paper is to examine the dynamics of employment in the period 1991 - 2019 and to draw out the main directions for the development of the labor market using empirical analysis.

Keywords*: employment, labor market.*

JEL*: J01, J21.*

Последните 30 години се характеризират с бързо развитие и засилена интензификация на процесите на интеграцията, регионализацията и глобализацията. Те внасят съществени изменения в икономическо, социално, технологично и дори в политическо отношение, които имат специфични параметри и отражения на национално, регионално и световно (глобално) равнище. В тези условия и при постепенно променящата се структура на икономиката изпъква нарастващата роля на информационните и комуникационните технологии и знанията. През този период световната икономика преминава и през глобалната криза от 2008-2009 г. и постепенното възстановяване на условията на растежа в следващите години, което също дава отражение върху много аспекти на икономиката, в това число и върху динамиката на заетостта.

Динамика за заетостта в България през последните 30 години

Според данните на Световната банка, изведени от статистиката на Международната организация по труда развнището на заетост в страната ни, обхващащо населението на 15 и повече навършени години, не се е променило значително в рамките на този почти 30 – годишен период. Коефициентът на заетост през 1991 г. е възлизал на 50, 81% срещу 52,57% през 2019 г. (вж. Фиг. 1). Въпреки малкото нарастване през последната година се вижда, че в рамките на периода има и няколко спада, отразяващи националната и глобалната икономическа криза. Най-ниска е била заетостта през 2001 г., едва 41, 36%, след което страната ни постепенно се възстановява и в рамките на няколко години бележи увеличаване преди да настъпи световната криза от 2008-2009 г., което заетостта отново бешежи спад, макар и да не достига ниските стойности от 2001 г.

Коефициенти на заетост по пол

Прави впечатление и разпределението на заетите лица по пол в България, където заетостта при мъжете остава трайно над общото равнище, а тази при жените – под него. Тази тенденция е характерна, както в световен мащаб, така и на ниво ЕС, което е и причината да се приемат толкова много документи, съдържащи разпоредби, насочени към увеличаване на женското участие в пазара на труда. По данни на Евростат за 2018 г. коефициентът на заетост при мъжете на възраст между 20 и 64 г. в ЕС е 79% срещу 67,4% за жените, което прави една разлика от над единадесет процентни пункта. Сходни са данните и за България, макар и при по-малка разлика между тях – 76,5% е заетостта на мъжете и 68,3% на жените у нас. Такава разлика, макар и в специфична степен,

се наблюдава във всички държави-членки на ЕС през последните години, при това независимо от факта, че жените имат традиционно по-добра квалификация и превъзхождат мъжете по придобита степен на образование. Отчасти тази диспропорция в заетостта в посочената възрастова група вероятно вероятно се дължи на факта, че това е един от моментите в живота на жената, в които тя става майка или е заета с отглеждането на вече родените деца. Затова на национално ниво са предприети мерки, които да стимулират връщането на работа на майките през първата година след раждането (в случай, че се върнат на работа преди изтичането на едногодишния отпуск по майчинство те получат парично обезщетение в размер на 50% от обезщетението при бременност и раждане). Целта е, от една страна, по-бързото им завръщане на пазара на труда, а от друга страна - предотвратяване на загубата на квалификация вследствие дълго отсъствие от работа. Съществуват и други практики, разработени със същата цел – да се даде възможност на жената да се върне по-бързо на работа, като например възможността отпуските за отглеждане на децата да се ползват от бащите, но практиката показва, че такива случаи са по-скоро изключение.

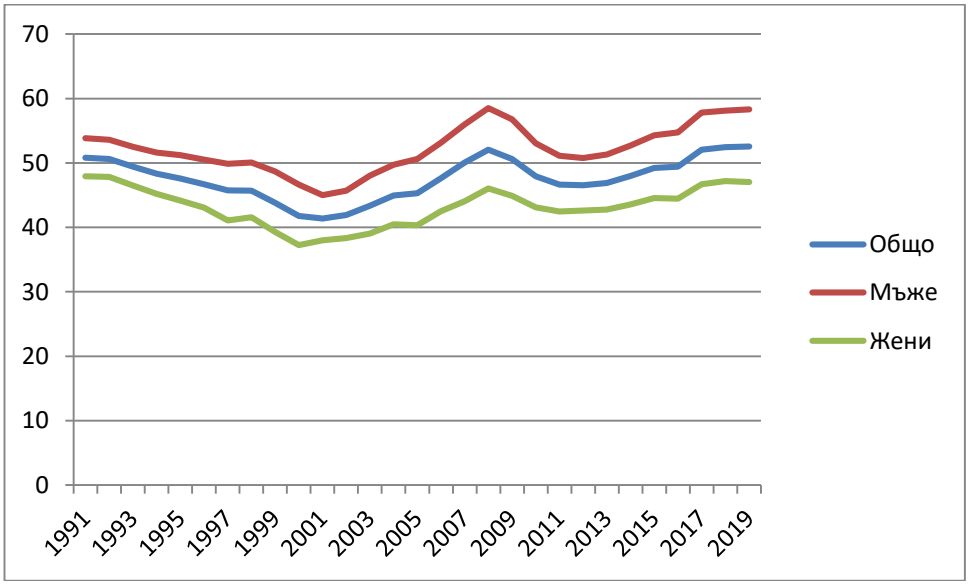

Фигура 1. Коефициенти на заетост в България, на населението на 15 и повече навършени години, 1991 - 2019 г.

Източник: Данни на Световната банка по данни на Международната организация по труда https://data.worldbank.org/indicator/SL.EMP.TOTL.SP.ZS?locations=BG

Както общо за населението, така и при жените, традиционно високи остават нивата на заетост при жените с висше образование. Това на пръв поглед би могло да се отчете като положително от гл. т. на равенството между половете. Но по-детайлен анализ показва, че това се постига с цената на постъпване на работа и заемане на работни места под образователното равнище, на по-ниски позиции, изискващи не толкова висока професионална квалификация и подготовка. Обикновено това се отчита при заетите жени в сферата на услугите – предимно в хотелиерството, търговията, образованието.

Жените изпитват като правило повече трудности и при съвместяването на платения и неплатения труд, като вторият в много европейски страни, вкл. и в България, все още се счита за приоритетна отговорност на жената. Тук може да се потърси причината и за по-слабото намаляване на заетостта на жените в годините на последната криза – техният труд е по-ниско платен, а самите те са по-гъвкави на работното си място и по-склонни да поемат нови задачи и отговорности. С цел свиване на разходите по време на криза работодателите са склонни да засилят прилагането на гъвкави форми на заетост, като почасова работа, намалено работно време и др., които макар и да запазват работното място, намаляват разходите за работна заплата за тях. В много случаи на такава промяна на часовете на работа са по-склонни и откликват жените, тъй като е преимущество при съвместяването на заплатените с незаплатените трудови задължения.

Младежка заетост

При анализа на данните от 1991 г. насам прави впечатление големият спад при младежката заетост (на населението на възраст 15-24 г.), която не дава индикации за осезаемо подобрение. Докато през 1991 г. младежката заетост е била 34,73%, то през последната 2019 г. тя е едва 22,13%, което прави разлика от над 12 процентни пункта (Вж. Фиг. 2) и буди известно безпокойство.

Като основна причина за ниските нива на младежката заетост на първо място трябва да се отбележи влиянието на продължаващата през последните десетилетия демографска криза. Според доклад на Световната банка за 2016 г. (Значение на уменията за трудовата реализация в България: Отношението между познавателните и социално-емоционалните умения и реализацията на пазара на труда, Доклад на Световната банка за 2016 г.) намаляването на населението в трудоспособна възраст в България е едно от най-резките в света. Данните показват, че от 1985 г. насам населението на възраст между 15 г. и 64 г. е отбелязало спад с

около един милион души - от около 6 млн. на 5 млн., като прогнозите са, че тази тенденция ще продължи и дори ще се усили темпът на снижаване. Доклад на ООН от 2019 г. (World Population Prospect, United Nations, 2019) предвижда, че до 2050 г. страна ни ще загуби една четвърт на населението си, а изследване на БАН на демографското развитие на България за периода 2015-2040 г. (Прогнози за демографското развитие на България за периода 2015-2040 г., БАН, 2018 г.) прави прогноза за намаляване на населението с 40-46 хил. души годишно.

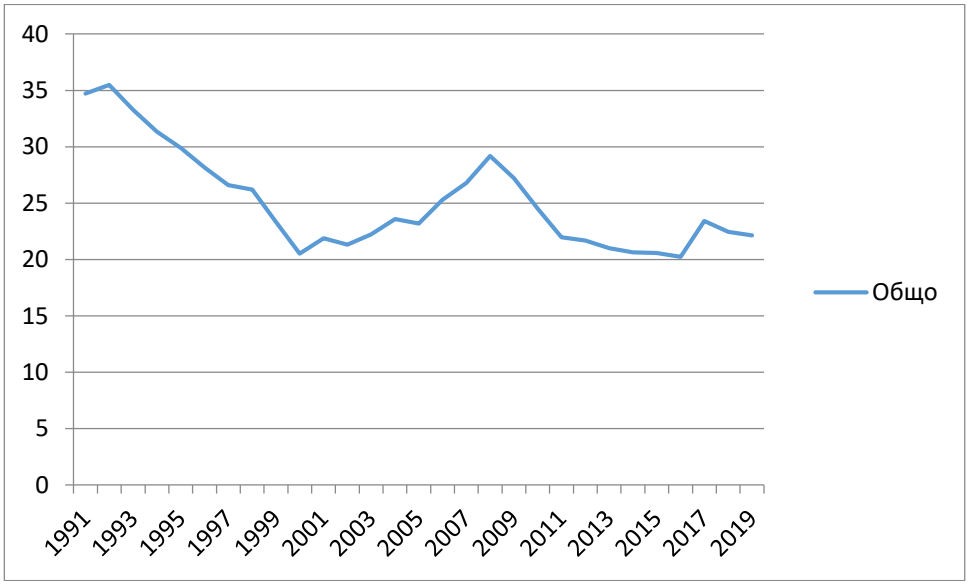

Фигура 2. Коефициенти на заетост в България, на населението на възраст 15-24 г., 1991 - 2019 г.

Източник: Данни на Световната банка по данни на Международната организация по труда https://data.worldbank.org/indicator/SL.EMP.TOTL.SP.ZS?locations=BG

Намаляването на раждаемостта през последните години, както и засилената емиграция на млади хора (насочена предимно към други страни от ЕС) са едни от основните причини за чувствителната разлика в младежката заетост между България и целия ЕС през близо 30-те години на прехода и особено през последното десетилетие. Допълнителни причини за ниската младежка заетост обаче могат да бъдат намерени и в някои структурни фактори, свързани с връзката между образование и заетост като незадоволителни резултати на системите за образование и обучение; сегментация на пазарите на труда, която засяга особено младите хора, и нисък капацитет на обществените служби по

заетостта за предоставяне на персонализирани услуги на младите хора и ограничени усилия на тези служби за работа с младите хора в най - уязвимо положение. работодателите. Към тях може да се добави и фактът, че поради младата си възраст често младежите не притежават допълнителна квалификация и/или специалност, което в комбинация с някои субективни спефицики като напр. нералистични очаквания за заплащане допълнително затруднява намирането на работа. Положението се утежнява и от други специфични причини като недостатъчно гъвкавото работно време, тенденцията на голямо текучество на работната сила, наемането на работа в дейности от сивата икономика и др.

През разглеждания период се забелязват два пика в младежката заетост – през 2007 г. и през 2017 г. (Вж. Фиг. 2) Спадът, който се отчита след 2008 г. е тясно свързан с икономическите последици от световната финансова криза, чието отражение в България предизвиква немалък спад на БВП през 2009 г., и е характерна и за целия ЕС. Но ако през 2014 г. голяма част от страните в Европейския съюз успяват да преодолеят тези последици и да постигнат повишени нива на заетост по този показател, то страната ни продължава да бележи спад и леко раздвижване в положителна посока може да се забележи едва през 2017 г. Прекъсването на осемгодишната тенденция на намаляване на заетостта на младите хора може да се приеме за показателно за постигнати закъснели, но позитивни ефекти от засиленото внимание и прилагането на ефективни мерки и политики за стимулиране на младежката заетост у нас. Лекият спад, който следва в последващите две отчетни години все още не е притеснителен и показва само, че е необходимо да бъдат продължени усилията в посока справяне с този проблем.

Интерес представлява и разпределението на младежката заетост по пол, която през първите отчетени години не следва световната тенденция мъжката заедност да надвишава женската, но от 1997 г. нататък броят на заетите мъже се повишава за сметка на заетите от женски пол и се запазва и до днес (Вж. Фиг. 3). Това отново показва необходимостта от по-стриктно прилагане на разработените на европейско и национално равнище регламети в тази посока. Част от тях са набелязани цели и приети мерки в посока премахване на различията в заплащането на жените и мъжете, осъгиряване на условия за въвеждане на гъркаво работно време и работа от къщи, премахване на различията в заеманите позиции (длъжности), формата на заетост, отработеното време, трудовия стаж и др.

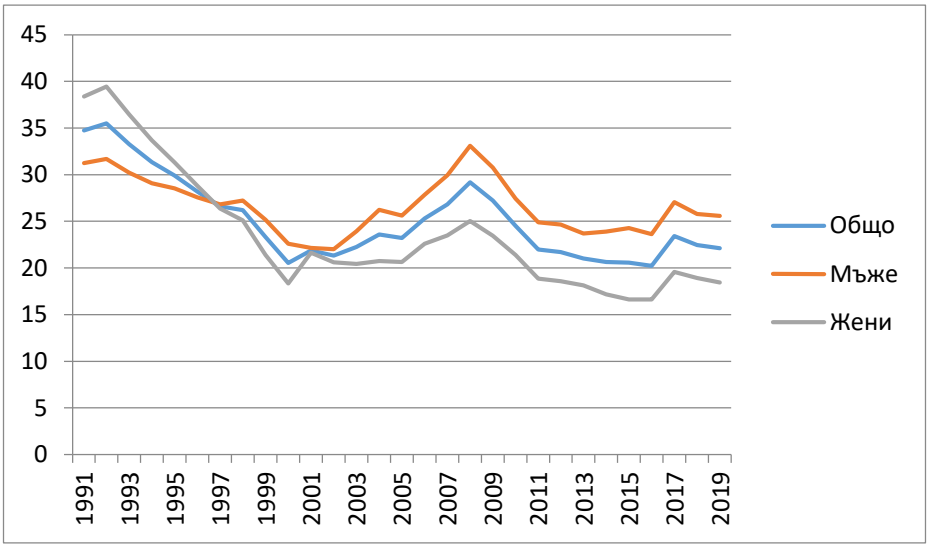

Фигура 3. Коефициенти на заетост в България, на населението на възраст 15-24 г. по пол, 1991 - 2019 г.

Източник: Данни на Световната банка по данни на Международната организация по труда https://data.worldbank.org/indicator/SL.EMP.TOTL.SP.ZS?locations=BG

***

През последните 30 години заетостта в България бележи известен ръст, но все още има неизползван потенциал, като напр. в областта на младежката заетост. За да се подобрят данните е необходимо на национално равнище да продължи разработването и прилагането на редица мерки. Те трябва да бъдат в посока:

- насърчаване на инвестициите и растежа;
- намаляване сегментирането на пазара на труда;
- стимулиране на разкриването на работни места;
- намаляване на данъчната тежест върху труда;
- осигуряване на условия за по-масово включване в пазара на труда на хората с увреждания, чиято интеграция все още е много труда,
- осигуряване на условия за включване в пазара на труда на етническите малцинства, жените и хората, живеещи в отдалечени райони;
- стимулиране на наемането на хора в пенсионна или близо до пенсионната възраст, без това да възпрепятства наемането на млади на работа и мн. др.

ЛИТЕРАТУРА

Значение на уменията за трудовата реализация в България: Отношението между познавателните и социално-емоционалните умения и реализацията на пазара на труда, Доклад на Световната банка за 2016 г., http://osi.bg/downloads/File/2016/Skills0for0wor0abor0market0outcomes_BG.pdf

Прогнози за демографското развитие на България за периода 2015-2040 г., БАН, 2018 г., https://government.bg/files/common/doklad-2040.pdf

Евростат, https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/t2020_10/default/table?lang=en

Световната банка, https://data.worldbank.org/indicator/SL.EMP.TOTL.SP.ZS?locations=BG

World Population Prospect, United Nations, 2019, https://population.un.org/wpp/Publications/Files/WPP2019_DataBooklet.pdf